

BB-114

Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) Examination

March/April - 2014

Sanskrit : C.C. - 607

(Core Comp.) (Main)

(१) सांख्यकारिका: (1-43)।

(२) व्याकरणम्।

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ गभे ते त्रश कारिकाओ सभश्रवो :

१४

(१) दुःखजयाभिघाताज्जिज्ञासा तदभिघातके हेतौ।

दृष्टे साऽपार्था चैनैकान्तात्पन्ततोऽभावात्॥

(२) अतिदूरात् सामीप्यादिन्द्रिपधातान्मनोऽनवस्तानात्।

सौक्ष्म्याद् व्यवधानादमिभभवात् समानाभिहाराच्च॥

(३) पुरुषस्य दर्शनार्थं कैवल्यार्थं तथा प्रधानस्य।

पङ्गवन्धवदुभयोरपि संयोगस्तकृतः सर्गः

(४) उभयात्मकमन् मनः संकल्पकमिन्द्रियं च साधर्म्यात्।

गुण परिणामविशेषान्नानात्वं बाह्यभेदाश्च॥

(५) सान्तःकरणा बुद्धिः सर्वं विषयमवगाहते यस्मात्।

तस्मात् त्रिविध करणं द्वारि द्वाराणि शेषाणि॥

(६) चित्रं यथाश्रयमृते स्थाण्वादिभ्यो यथा बिना छाया।

तद्विद्विनाऽविशेषैः न तिष्ठति निराश्रयं लिङ्गम्

२ “सांख्य” शब्दो अर्थ आपो, सांख्यना आचार्यो विशे नोध लभो. १४

अथवा

२ सांख्यकारिका प्रभाषे पुरुष अने प्रकृतिना संबन्धनी यर्था करो.

१४

- ૩ સાંખ્યમતવાદિઓ કેટલાં પ્રમાણો સ્વીકારે છે ? કયા કયા તે ચર્ચા. ૧૪
- અથવા**
- ૩ સાંખ્ય દર્શન અનુસાર સૃષ્ટિ પ્રક્રિયા સમજાવો. ૧૪
- ૪ ગમે તે બે પર વિવેચાન્તમક નોંધ લખો : ૧૪
- (૧) સત્ કાર્યવાદ
(૨) ત્રણ ગુણનો સિદ્ધાન્ત
(૩) પુરુષબહુત્વ
(૪) સાધના માર્ગ.
- ૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યોમાં લખો : ૧૪
- (૧) ડૉ. બલદેવ ઉપાધ્યાયના મતે સાંખ્ય એટલે શું ?
(૨) સાંખ્ય દર્શનના પ્રસિદ્ધ ગ્રંથોના નામ આપો ?
(૩) સાંખ્યદર્શન કયા પરચીસ તત્ત્વોનું પ્રતિપાદન કરે છે ?
(૪) ભારતીય દર્શનોના કેટલા વિભાગ છે. કયા-કયા ?
(૫) ઈશ્વર કૃષ્ણનો સત્ કાર્યવાદ કયા સિદ્ધાન્ત પર રચાયેલો છે ?
(૬) અંતઃકરણ કેટલા છે ? તેના સામાન્ય ધર્મો ગણાવો.
(૭) સાંખ્યકારિકાના કર્તા કોણ છે ?
(૮) સન્ધિના ત્રણ પ્રકાર જણાવો.
(૯) નીચેના શબ્દોની સંધિ છોડો.
રવીન્દ્રઃ, મધુત્સવ, હિતોપદેશ
(૧૦) સંકલ્પ એટલે શું ?
(૧૧) પ્રકૃતિ પુરુષના સંયોગને માટે શી ઉપમા આપી છે ?
(૧૨) બહુવ્રીહિ સમાસના બે ઉદાહરણ આપો.